

หลักสูตรวิชาการทำดอกไม้จันทน์ จำนวน ๒๗ ชั่วโมง

๑. ความเป็นมา

สมัยก่อนในการจัดทำพิธีฌาปนกิจศพ มีธรรมเนียมการใช้ดอกไม้จันทน์ควบคู่กับธูปทองและเทียนทอง เพราะเชื่อว่ากลิ่นหอมของดอกไม้จันทน์จะนำดวงวิญญาณของผู้ที่ล่วงลับไปสู่สุรวงสวรรค์ บ้างก็ว่า เนื่องจากในสมัยก่อนนั้นเรายังไม่มีการฉีดยา หรือวิธีการที่จะรักษาศพไม่ให้มีกลิ่นเหม็น ดังนั้น ในการเผาศพ จึงต้องใช้ดอกไม้จันทน์ซึ่งทำมาจากไม้จันทน์ หรือต้นเป็นจันทน์ที่มีกลิ่นหอมมัน อัน ซึ่งในสมัยก่อนจะนิยมใช้ไม้จันทน์เฉพาะในงานศพของราชวงศ์ชั้นสูงเท่านั้น ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ ๕ เนื่องจากดอกไม้จันทน์เริ่มหายากขึ้น จึงมีผู้คิดค้นประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์เทียม โดยการนำไม้จันทน์มาทำเป็นแผ่นบาง ๆ นำมาเข้ารูปลักษณะคล้ายดอกไม้ชนิดต่าง ๆ แต่รวมเรียกว่าดอกไม้จันทน์ใช้ในงานพิธีหลวง ต่อมาจึงแผ่ขยายการใช้ดอกไม้จันทน์เทียมในหมู่สามัญชน จึงเริ่มมีธรรมเนียมการใช้ในหมู่สามัญชน เริ่มธรรมเนียมการใช้ตั้งแต่นั้นมา โดยแขกที่จะมาร่วมงานจะนำดอกไม้จันทน์ไปวางไว้ที่พานหน้าโลงศพ เป็นการเผาหลอกก่อนแล้วจึงนำดอกไม้จันทน์ทั้งหมดไปใช้ในการเผาจริงอีกครั้ง ต่อมาไม้จันทน์ที่ใช้ทำดอกไม้จันทน์หายากจนแทบหาไม่ได้เลย จึงเปลี่ยนไปใช้วัสดุอย่างอื่นแทน เพราะหาง่ายและมีราคาถูก แต่แก่นแท้ของธรรมเนียมการใช้ดอกไม้จันทน์ก็ยังไม่เปลี่ยนไป ดอกไม้จันทน์แบบทั่วไปที่นิยมใช้กันมาเป็นแบบธรรมดาส่วนใหญ่ทำเป็นรูปดอกกุหลาบ ดอกแก้ว มีขั้นตอนการทำที่ไม่ยุ่งยาก และมีสีสันตายตัวคือ สีขาว สีครีม หรือสีดแต่ในยุคปัจจุบันด้วยภูมิปัญญาชาวบ้านที่สร้างสีสันต่างๆ ของดอกไม้จันทน์ ทำให้ดอกไม้จันทน์มีความแปลกในรูปแบบ สีสันที่เปลี่ยนไปให้ทัศนคติของคนที่น่าไปใช้มีความรู้สึกว่าการใช้ดอกไม้จันทน์เพื่อเป็นการเคารพ ระลึกถึงผู้ล่วงลับ ไม่มีบรรยากาศของความโศกเศร้าอย่างเดียว

ความเชื่อที่เกี่ยวข้องกับไม้จันทน์

เป็นไม้ชนิดหนึ่งที่เชื่อว่าเป็นไม้มงคล มีคุณค่า หายาก จึงมีการนำไม้จันทน์มาเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบพิธีศพ โดยอาจจะเป็นส่วนหนึ่งของหีบศพหรือโลงศพ เป็นพืนที่ใช้เผาศพ ต่อมาไม้จันทน์มีน้อยหายากหรือแทบหาไม่ได้เลย จึงนำไม้จันทน์มาเป็นส่วนในการประกอบพิธีเพียงเล็กน้อยเท่านั้นก็ได้เพราะอย่างน้อยก็ยังได้ชื่อว่ามีไม้จันทน์ในการประกอบพิธีในครั้งนั้น ๆ ปัจจุบันไม้จันทน์ หายากมากจนแทบหาไม่ได้เลย จึงมีการนำไม้ชนิดอื่นมาทดแทนและประดิษฐ์ในรูปของดอกไม้ประดิษฐ์เป็นสิ่งทดแทนเพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน เรียกว่า ดอกไม้จันทน์

ตามคติความเชื่อของคนไทยพุทธแต่โบราณ ถือว่าการจัดงานฌาปนกิจศพให้คนตาย เป็นการแสดงความเคารพ และไว้อาลัยครั้งสุดท้าย ทุกสิ่งที่จัดทํา จะต้องประณีตและดีที่สุดเท่าที่ฐานะจะเอื้ออำนวย เพราะเชื่อว่าผู้ตายจะได้ไปสู่สุคติและเมื่อเกิดใหม่ก็จะพบแต่สิ่งที่ดีงาม

มีการสันนิษฐานว่าราวๆ ประมาณ ๑,๕๐๐ ปีก่อน มนุษย์ยังไม่มีวิธีการฉีดยา หรือฉีดพอร์มาลิน และวิธีการที่จะรักษาศพไม่ให้มีกลิ่นเหม็น ดังนั้นในการประกอบพิธีฌาปนกิจศพ จึงใช้ไม้จันทน์มาเป็นส่วนในการประกอบพิธี เพื่อบรรเทากลิ่นศพ

๒. หลักการของหลักสูตร

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพการทำดอกไม้จันทน์กำหนดหลักการไว้ดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ ประกอบด้วยเนื้อหาและกิจกรรม๔ตอน จำนวนใช้เวลาศึกษา๑๒ ชั่วโมง

๒. มุ่งพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาอาชีพเรื่องการทำอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเท่าเทียมกัน สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคง

๓. มุ่งให้เป็นบุคคลที่มีวินัยเปี่ยมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึกความรับผิดชอบต่อผู้อื่น และสังคม

๔. ส่งเสริมให้มีความร่วมมือในการดำเนินงานจัดการศึกษาอาชีพร่วมกับภาคีเครือข่าย

๕. เน้นการฝึกปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้และสามารถนำความเข้าใจ และสามารถนำไปประกอบอาชีพให้เกิด รายได้ที่มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

๖. ส่งเสริมให้มีการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์เข้าสู่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานอาชีพการทำดอกไม้จันทน์

๓. จุดมุ่งหมาย

๑. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์

๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์แบบต่างๆได้

๓. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการจัดการและการตลาดดอกไม้จันทน์ได้

๔. กลุ่มเป้าหมาย

ประชาชนทั่วไปในพื้นที่ตำบลประสงค์ จำนวน ๗ คน

๕. ระยะเวลา

จำนวน ๒๗ ชั่วโมง

๖. โครงสร้างหลักสูตร

ที่	เรื่อง	จุดประสงค์การเรียนรู้	เนื้อหา	การจัดการเรียนรู้	จำนวนชั่วโมง		
					ทฤษฎี	ปฏิบัติ	เรียนรู้ด้วยตนเอง
๑	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับดอกไม้จันทน์	๑. เพื่อให้ผู้เรียนอธิบายประวัติความเป็นมาของดอกไม้จันทน์ ดอกไม้จันทน์ได้ ๒. เพื่อให้ผู้เรียนบอกลักษณะของไม้ที่จะนำมาใช้ในการทำดอกไม้จันทน์	๑. ประวัติความเป็นมาของดอกไม้จันทน์ ดอกไม้จันทน์ ๒. ลักษณะของไม้ที่จะนำมาใช้ในการทำดอกไม้จันทน์	วิทยากรอธิบายประวัติความเป็นมาของดอกไม้จันทน์ และลักษณะของดอกไม้จันทน์	๑๐	-	-
๒.	วัสดุอุปกรณ์การทำดอกไม้จันทน์	๑. เพื่อให้ผู้เรียนบอกวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ได้ ๒. เพื่อให้ผู้เรียนจำแนกวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ได้	๑. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ ๒. การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์	วิทยากรยกตัวอย่างวัสดุและอุปกรณ์การประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์	๓	-	-
๓	การประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์	๑. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์ในรูปแบบต่างๆได้ ๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์รูปแบบต่างๆได้	๑. ดอกดารารัตน์ ๒. ดอกกุหลาบ ๓. ดอกกล้วยไม้แคทรียา	วิทยากรสาธิตการประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์แต่ละชนิด และให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ	-	๑๐	-
๔	การจัดการและการตลาด	๑. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถอธิบายองค์ประกอบของการจัดดอกไม้และการตลาดได้ ๒. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบอกวิธีการขายสินค้าและการสร้างผลกำไรได้ ๓. เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายได้	๑. องค์ประกอบของการจัดการและการตลาด ๒. การขายและวิธีการสร้างผลกำไร ๓. การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	วิทยากรและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายการจัดการตลาด	๔	-	-

๗. สื่อการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนรู้ ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อบุคคล ภูมิปัญญา แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น

๘. การวัดและประเมินผล

๑. การประเมินความรู้ภาคทฤษฎีระหว่างเรียนและจบหลักสูตร
๒. การประเมินผลงานระหว่างเรียนจากการปฏิบัติ ได้ผลงานที่มีคุณภาพสามารถสร้างรายได้ และจบหลักสูตร

